proLékaře.cz | 14.11.2026

Milí kolegovia,

dostalo sa vám do rúk 3. tohtoročné číslo časopisu AtheroReview, ktorý sa zameriava na problematiku metabolizmu lipidov. Tento časopis je výsledkom tradičnej česko-slovenskej spolupráce, ktorá je dnes opäť rovnako intenzívna ako v čase spoločného Československa. Za spoluprácu v oblasti hyperlipoproteinémií vďačíme predovšetkým profesorovi Josefu Šobrovi. Od roku 1972 pravidelne organizoval v Prahe celoštátnu konferenciu Klinická a biochemická genetika familiárnych hyperlipoproteinémií. Stretávala sa tam hŕstka nadšencov, ktorí museli často presviedčať svojich kolegov, že treba žiadať, aby laboratória klinickej biochémie vyšetrovali hladinu cholesterolu. Našťastie sa pán profesor Šobra dočkal aj satisfakcie a cholesterol a hyperlipidémia sa stali významnou súčasťou vnútorného lekárstva.

Témy, ktoré sme vybrali do tohto čísla AtheroReview, sa týkajú jednak najnovších poznatkov v oblasti lipidológie, ale aj cholesterolovej „klasiky", ktorá sa nazýva familiárna hypercholesterolémia. Ochorenia, ktoré sa dnes dá veľmi efektívne liečiť, a ak sa s liečbou začne zavčasu, aj zabrániť progresií aterosklerózy a jej život ohrozujúcim komplikáciam. V tomto zmysle možno povedať, že monogénovo podmienená familiárna hypercholesterolémia je v zmysle jej komplikácií vyliečiteľná. No, a je to zvláštne, ale za to vďačí sama sebe. Prečo? O tom, ako sa reguluje metabolizmus cholesterolu, sme sa dozvedeli z výskumu, ktorý robili vedci J.L. Goldstein a M.S. Brown na bunkách pacientov s familiárnou hypercholesterolémiou. V roku 1975 izolovali LDL-receptor a za svoje objavy boli v roku 1985 ocenení Nobelovou cenou. Prvé statínové klinické štúdie sa robili u pacientov s familiárnou hypercholesterolémiou a zahájili smerovanie vývoja medicíny na niekoľko desaťročí. Nebyť familiárnej hypercholesterolémie, nemali by sme dnes tak mimoriadne účinné lieky, akými sú PCSK9-inhibítory. Za toto všetko „ďakujeme" familiárnej hypercholesterolémií a sme povinní jej to aj vrátiť. Vrátiť tak, že ju dokážeme v našej každodennej praxi poznať a správne liečiť.

Medzinárodný projekt MedPed FH má práve takýto cieľ: včasnú diagnózu a včasnú liečbu. Výsledky z reálnej praxe MedPed centra v kardiologickej ambulancií poukazujú na to, koľko familiárnych hypercholesterolémií je medzi pacientami, s ktorými sa kardiológ denne stretáva. Kazuistika typického pacienta a rodiny s familiárnou hypercholesterolémiou môže pomôcť v diferenciálnej diagnostike u primárnej hypercholesterolémie, ale poukazuje aj na to, ako dôležitá je edukácia pacienta o význame včasnej liečby, lebo familiárna hypercholesterolémia „nebolí", až kým nenastanú komplikácie.

Familiárna hypercholesterolémia bude jednou z tém 26. Nových trendov v prevencií aterosklerózy, ktoré sa budú konať v dňoch 7.–8. februára 2018 v Bratislave. Srdečne Vás už teraz pozývame.

Katarína Rašlová
spolueditorka tohto čísla